

NESKARRAIN

AUGUSTIN ZUBUKARAI

(2n.SARIA)

Nork ez deu ezagutzen Augustin ZUBIKARAI? Beti izen de ospetsu, erako EGUNA aldizkarian idazten ebenetik asita, gütxienez. Eta espe/dion Ondarruko Udel-Betzeren erabagi zuzena dela-te, ospetsuago.

Askote ondo idatzi dau gure Augustin'ek aldizkarietan eta liburuetan. Orregaitik sari au beretzat izateak geu be poztu egin geitu.

ZER aldizkariaren izenean, ZORIONA, Augustin!

GAMIZ'ek.

Ekaitz egunetan bakarrik urte-ten eban bere zulotik.

Itxas irakiñera urten, olatu artean jolastu, ango apar, bits eta ur laiñoetan busti ta izerditu, eta urak ur-andi ziran bitartean barriro sartu eta eskutaten zan bere zulo edo kobaetako baten.

Izaro'n fraileak bizi ziranean Ogoño'tik ara joaten zan, eta an, euren aurrean, olatu artean gan

Deabruaren alaba zala uste eben fraileak eta kanpaia jo, ziri ez jausteko.

Ule luze berdexka, oroldi illunen koloreko; arpegi eder zabala eta bular puztu ta mamintsu, biribil eta beteak eukazan. Gerritik bera, arrain andi baten egitura, bere arkodun buztan zabalagaz. *Neskarrain* deituten eutsen.

Gordeleku asko eukazan Ogoño'tik Bizkai mugara. Puntaleku, Kresaladi, Ibiarri, Ermitxo... Elantxobe ta Natxitu artean. Gero, andik Lekeitiorako ertzetan, Lapatza, Apikal, Ogella eta Otoio azpiak. Aurrerago Egiluz, Endaidi, Zagustan, Baurdo, Txanterreka, Atxaspi...

Ortik ez zan igaroten, Saturran'go Ezlilantxarri'ri bildur eutsalako. Napar gotzainak aitz punta a euren mende eukenean, konjuroak zabaltzen zituelako andik.

Ordurako Neskarrain'ek bizi luzea eroian itxasoetan.

Arrantzalien emazte eta amak gau illunetan ikaraz gogoratzen eben. Umeak bere bildurez esnatu ametsetan.

Lapak atxari lotuta legetxe la ei zitun gizonak bere ondoan, bere edertasunagaz zoratu-ta. Eta beretzat artu.

Ez zan ori egi ain betea. Baiña sinistua bai.

Gizonak be betozkoz entzuten eben bere izena.

Bein, andik ikusi ebela-ta, fraile bat, ziurtatu nairik, Ondarroa'ko atxaspi eta Irabaltza arteko aitzetara joan zan... eta geiago iñoz bere aztarrenik ez eban artu. Frailearen aitzia deitzen dautse geroztik a urreratu zan arri muturrari.

Itxasoa bera zoratuta lez jagiten zan, bere inguruan susmauten ebanean, kili-kili bizi baten egon ezinez. Eta gero ta beroago, sar ta irakindu. Eta ziratu ta itsutu. ta inguruan gertaten ziran txalopak aidean erabili, ta gizonak, tirabiratan, itxasora jaurti.

Aizeagaz batera igarten eben andrak Neskarrain urreratu zala ta gizonak ostuko eutsezala. Eta gau baltzean be Antigua'ko Ama joaten ziran, euren gizonen errukiz itxasora urteteko negar eskabidean.

Bein baino geiagotan billatu eben Antigua'ko Ama, oinak bustita, uletatik ura dariola, begiak malkoz bustuta, itxasoan ibili on-

doren, negarrez, berandu eldu zala-ta.

Eta andrak baltzez jazten ziran, bizi guztirako zapi eta oial illunez, euren gizonak Neskarrain'ek ostu eutsezalakoan.

Lekeitiarrak Otoio mendiari emoten eutsen errua, bere azpietan biziten lagaten eutsalako, aterpe ta atsedena eskiñiz.

Iñoiz, estu ta larri, bere aztikeriz erdi zoraturik, olatu andien artean bere burua bilin-bolonka ta arri-pendul lez tatarrez aitz ega agertu zan bat, Otoio mendira joan zan, dana laga-ta, eta Otoio'ri kañubetia sartuz, odolik ba ete eukanka zemaian jardun.

Iatarrak Tala'ko Amaren ermitara joaten ausartu barik, Beletxe ondolik itxasora urreratzeko bildurez, Natxitu'ra joaten ziran, an kanpaia jo eta zela-ala «konsolau» nairik. Eta Arboliz'tik zear Elantxobe'ra joan, Ogoño azpiko kobaetan sartzan ikusten ete eben.

Baina Neskarrain andik agertu ordurakoxe, laiñoa sartzan zan itxasotik, gurma lodia, eta elantxobetarrak mendi gibeledako sokondoetan eukezan etxetan gorde-ten ziran.

Egualdi barea egoan baten, Mikolas Txangurru, gizon lerdenak, lanpernetan ebillala, lo ikusi eban Neskarrain, Ogoñopeko zulo baten, bularrak aidean mundil lez eukazala.

Arrokeriaren zirtada igarri eban beragan lenengo, izaki entzutsu ta zoragarri a bere menpe eukitean. Eta arpoia gertuten asi be bai, baiña beriala damutu. Neskarrain'ek igarri ta buztanagaz emon eutsan zapladeak konort barik laga eban. Eta beriala itxasoa jagi zan, batela ondoratu, ta Mikolas aitzarteko zulora sartu. Andik laster maitemiñetan igortzi, laztandu eta atsegindu be

bai biak, Mikolas'ek bendea eukita bere biotzaren errukia jakin erazo eutsanean.

Galdutzat emon eben erritarrak Mikolas. Ittotzat. Ibili be egin ziran txalopetatik aitz tarteak ikusi eta arakatzen. Alperrik.

Illeta egin eutsen erritarrak andik egunetara. Eta erri guztia eleizan egoala, unerik ixillenean, kantu zoragarri bat entzuten asi ziran, aizearen joaldi bigun baten:

*Eutsi, eutsi Mikolas Txangurru,
edan gogotsu titia,
nire esneak emongo dautsu
eundak urteko bizia.*

Urten eben eleizatik ze ikusiko ta zingira luze bat oartu eben kai

aldean. Eta kai sarrerako muturraren gainean Mikolas, ametsetan egin ba eban lez, irribarrezka.

Esanak esan zitun, danen aurrean, Neskarrain'en edertasun eta ontasunari buruz. Ez eutsen sinistu. Alaz eta bizitzako esnea artu ebala egia zan. Eun eta amar urte bizitera eldu zan. Au da, beste irurogei. Baina bere lenen oinaldiko seme-alabak, gizon egituraz sortuarren, orkatillatik berakoa arrain buztana lako bat euken, gizonok eukiten dogun beatzik barrik.

Ori ikusita, gerokoak sinistu ta fedez iruntsi eben kontakizuna eta itxasertzean zabaldu.

Geroztik inok ez daki Neskarrain nun geratu zan edo nun dabilen.

Batzuen esanetan, Ogoño'ren azpian dagozan aitz-arte sakonetan bizi da, zaartuta, antxiñako zoroaldi barik. Besteen ustetan, baleen lagun zan, areikin asetzen zitun bere maitegarrak eta gure itxasaldetik baleak eskutatu ziran, areikin joan zan Amestegietako ugartetara.

Ala dan edo ez, pentsatu lei ba koitzak nai daben lez. Baiña Neskarrain itxasoetan bizi zala sinistu nai ez dabenak, kalabaza andia dauka garunen tokian.

AUGUSTIN ZUBIKARAI

RAMON ZAPIRAIN LEKUONA

(3n. SARIA)

ROJELIO

IJITOA

Gipuzkoarrak be ikertu gaitue gure sariketa onetan. Ona amen gure Zapirian'en ipuiña. Gipuzkoeraz idatzita dago, baiña anaitasunaren ezau-garri lez, erri-euskera ederrez idatzitako ipuin au pozik argitaratzen dogu.

Ramon Zapirain gazteak GOIZ-ARGI aldizkarian egiten dau bere idazle-lana geien bat.

Zoriona, Ramon! Eta eskerrik asko gure lanera zeure ales ekarri dozulako.

Irrintzi bat entzun zan.

Bi mendien erdian, an, beko zulo artan, asto batzuek belarrari koska ta koska ari ziran. Arkaitz batzuen kerizpean, Lopez, Jimenez, Gonzalez, Florez, Galindez, Fernandez, Pelaez eta beste inungo «ez» guztiak prakak oiñetaraiño jetxita, berak bakarrik egin zezakeena egiten ari ziran.

Une ortantxe, juxtu, juxtu, mendi gaillurretik zertorren irrintzia entzun zan. Gorputzeko larritasunak aaztu ziran ijitoengan eta egitekoa egin gabe prakak erdi jantzirik tximistaren antzera astoen bizkar gainera igo ziran.

«Euskaldun alubita auek gorputzarentzako bearbearrezkoa dana egiteko denborarik ere etzigutek

ematen»-Esan zien Rogelio izeneko batek bere lagunari.

Irrintziaren oiartzuna gero eta urbillago, gero eta geiago eta gero eta indartsuago irixten zitzairen ijitoen belarrietara.

An zegoen an urduritasuna eta larritasuna. Asto gaixoak asto izaki eta zaldi baten aiñako abiada eskatzen zien beren bizkar gainean zijozatenak.

Mendi tontor gainean Zuaznabar eta bere lagunak burua zuzen eta begiak erne, ijitoen laisterkari begira zegozten. Izan ere, Zuaznabar eta bere lagunak egindako lanetaz jabetzen ziran ijitoak, bai barazkietaz eta baita ere azitzen zituzten zenbait abereetaz.